

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 99. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600519508016/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

*Dend daarlige Udenlandske Rejse**Tekstforhold*

»Dend daarlige Udenlandske Rejse« foreligger i 7 tryk:

- A = uden stedsangivelse, 1721
- B = uden stedsangivelse, 1722
- C = uden stedsangivelse, 1724
- D = København, 1735
- E = København, 1737
- F = København, 1743
- G = København, 1752

Nærv. udgave gengiver teksten i A. Det bemærkes, at inkonsekvenser i kursiveringen af sted- og personnavne er bibeholdt. Der er i overensstemmelse med teksten, når f.eks. Parma ikke er kursiveret i str. 19.

*Varianter*

1,3 Lejden] Læyden C. - 1,4 Londen] London C. - 4,4 Saa tyk, som Hvitfeld skrevet] Saa tyk, som Hvitfeld, skrevet C, F, G. - 5,4 igiennemlæse] igiennem læse F, F, G. - 6,8 igiennenblade] igiennem blade F, G. - 7,3 nep] ney C. - 9,1 Auctor] Autor D, E. - 10,7 S- og G-] F og G har: S- og C--. - 11,4 skientdes] kiendtes D, F, F, G. - 12,7 havde] have E, F. - 13,6 Anes] Annes F, G. - 14,7 hvorij] hvorudi D, hvor udi E. - 16,1 nok] dog F, F, G. - 16,4 fordrevet] bedrevet E, F, G. - 16,6 langsom] langsom F, G. - 18,4 alt forstrengel] alt for strenge G. - 18,7 mand] høpd E, F, G. - 18,8 Besolding] alle tryk har denne form. - 19,4 Konens] Kongens D, E, F, G. - 19,8 som] og E. - 20,1 Padua] Padus C. - 21,6 vel tør sette] tør vel sette E, F, G. - 22,3 Med] Til E, F, G. - 23,2 Priviligerte] Privilegerte B, C, D, E, F, G. - 24,5 det] de D, E. - 25,6 haver] havde D, E, F, G. - 26,1 Engeland] Engelland B, C, D, E, F. - 26,3 Hvormangen] Hvor mangel D, F, F, G. - 30,3 ham] hand G. - 33,2

100 *Dend daarlige Udenlandske Rejse*

Bodleys Sal| Bodleys-Sal D, E, F, G. - 35,3 forundrer|  
forundre E, F, G. - 38,6 Pøbel| Pøvel E. - 43,3 hvert| hver  
F, G. - 44,4 lykkes| lykkes. C, lykkes, G. - 47,4 blevet|  
levet E. - 49,3 jo| dog E, F, G. - 50,5 Bursen| Burse B, C,  
D, E, F, G. - 52,4 Spøite| Sprøyte F, G. - 52,5 trang|  
Tvang C, F, G. - 54,6 af sig| paa sig D, E, F, G. - 55,8  
ærbart| ærbar C, æbart E. - 61,7 herfra| derfra D, F, F, G. -  
62,2 Hvi| Vi F, G. - 62,3 Francker| Francker F, Franiker G.

*Noter og oplysninger*

Som datidens danske uddannelsessystem var, fandt adelen og det velstående borgerskab det nødvendigt at sende sønnerne ud på en udenlandsrejse, der skulle fuldende uddannelsen og bringe dansk ungdom på højde med Europas bedste. Så at sige alle tidens betydelige personligheder havde en sådan flerårig rejse bag sig.

Men det gode kan misbruges - og det er det, Falster vil vise. Men han savnede én forudsætning: han havde ikke selv været udenlands og kom det aldrig.

En overmodig hjemkomst kunne han nok skildre af selvsyn, men hvordan skulle han kunne levere en redegørelse for en dårlig udenlandsrejse med detaljeret dvælen ved etaperne? Her måtte han benytte kilder, og det er vistnok også sket.

Medens der er usikkert, om han har læst den journal, han citerer, forekommer det sandsynligt, at han engang i sin studentertid har hørt dens forfatter mundtligt foredrage adskilligt af dens indhold - tilstrækkeligt til, at han kunne danne sig en sand forestilling om helheden.

I discursen »Borgerlig Forargelse ved Udenlandsrejser« (*Amoenitates*, 1. part, XVII) aflægger et overmodigt ungt menneske beretning om sin rejse med væsentlig samme række af enkeltheder som dem, satiren har. Når Falster yderligere tilføjer et antal detaljer så særprægede, at de